

Zakaj revizija normativov? Naše novo glasilo

Kadarkoli govorimo o reviziji normativov oziroma o normiranju, tedaj vsakdo pomisli, da gre za zmanjševanje njegovega osebnega dohodka, vendar temu ni tako. Če govorimo o časovnih normativih, tedaj moramo imeti pred očmi že staro pravilo, da norma namreč ni merilo osebnega dohodka, temveč samo dela. Kaj to pomeni? Časovni normativ samo predpiše, koliko dela je potrebno opraviti v določenem času. Vseeno je, če gre pri tem za celo delovno izmeno ali za eno uro. S tem pa še ni rečeno, koliko bo v tem času nekdo zaslužil, kajti to pa je stvar pravilnika o delitvi osebnega dohodka, v katerem je predpisana vrednost dela za eno opravljeno uro, odvisno od posameznih delovnih mest. N. pr.: če je za 1 kos potrebna 1 NU (planirana ura dela), še nihče ne ve, koliko osebnega dohodka bo prejel za to uro. Če pa rečemo, da je ta ura na določenem delovnem mestu vredna 8,00 din, tedaj poznamo osebni dohodek, ki ga bo delavec prejel. S tem sem hotel povedati, da časovni normativ ni edino merilo osebnega dohodka, seveda pa posredno vpliva na plačo posameznika. Kajti tisti, ki so vestnejši, ki stalno ne zapuščajo delovnega mesta in s tem ustvarijo več NU (oziroma izdelajo več kosov), bodo prejeli višji osebni dohodek.

Zakaj izvajamo revizijo normativov?

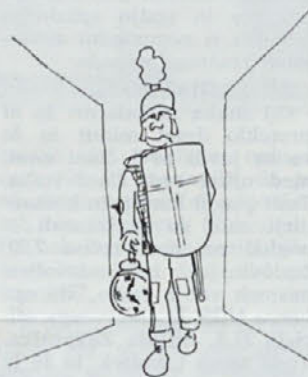
Pravilno določena norma, ki ji strokovno pravimo teh-

nična norma, je povprečen čas, ki je potreben delavcu z ustrežno kvalifikacijo, da v normalnih delovnih pogojih, pri optimalni organizaciji dela, opravi določeno delo. V zadnjih letih je za naše podjetje značilna hitra rast. Tako smo v času, ko je bila usposobljena nova hala, prekvalificirali skoraj večino delavcev, največ iz oddelka za furnir, vezani les, heraklit, in jih prestavili v oddelke za proizvodnjo oken, oziroma vrat, naoknic in podobno. Vse to spočetka seveda ni bilo enostavno. Delavci so se morali privajati na popolnoma nova opravila, delo je šlo le počasi od rok, v strokovnem jeziku bi rekli, da niso poznali vseh potrebnih prijemov, skratka, da jim ni bila znana metoda dela, zato je bil tudi učinek dela mnogo nižji od sedanjega. Če na eni strani govorimo o delavcu, ki si še ni pridobil ustreznega strokovnega znanja, moramo obenem povedati, da tudi delovne operacije tehnološko še niso bile dovršene, organizacija dela na določenih delovnih mestih ni ustrezala predpisanim zahtevam, in še danes ne ustreza v celoti, skratka delovna mesta niso bila stabilizirana, posledice vsega tega pa so bile, da je bil učinek dela mnogo manjši od sedanjega. Kljub temu pa so se v takšnih okoliščinah določevale norme, saj je podjetje potrebovalo nove predvidene čase za izdelavo kalkulacij in planov.

Že na začetku sem omenil, da govorimo o pravilno postavljeni tehnični normi le takrat, če jo izvaja delavec z

ustrezno kvalifikacijo in v normalnih pogojih dela. Ker pa pred časom teh zahtev še nismo izpolnjevali, tudi normativi niso mogli biti točni, zato so zdaj nujno potrebni določeni popravki.

Če smo včasih govorili o izvedbi revizije normativov, tedaj je vsak takoj pomislil, da mu bodo normo enostavno rezali, kot pravimo. Danes revizije ne izvajamo tako, ampak vsako delovno operacijo ponovno normiramo in postavimo normativ

Za normirce bomo kupili nove delovne obleke

za obstoječe delovne pogoje, tako da na novo določeni časi predstavljajo dejansko osnovo za merilo dela. Normativi naj bi bili takšni, da bi jih povprečno sposoben in prizadeven delavec normalno lahko dosegal, z večjo intenzivnostjo pa tudi presegal. Še zmeraj opažamo, zelo neracionalno trošenje delovnega časa, kar obstoječi normativi seveda tudi dopuščajo. Tisti delavci, ki so vestni in prizadevni, jih precej presegajo, drugi pa jih, čeprav stalno zapuščajo delovna mesta, še zmeraj lahko dosegajo.

Kot sem omenil, norma ni edini regulator osebnega dohodka, temveč le merilo dela, zato z revizijo normativov, pri kateri bodo časi zagotovo nižji, povprečno prizadevni delavci ne bodo nič izgubili, saj bo obenem z zmanjšanjem časa povečana vrednost delovnega mesta. Znano vam je, da v podjetju pripravljamo nov pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, v katerem so predvidena zvišanja osnovnih vrednosti delovnih mest, zato revizija

(Nadaljevanje na 4. strani)

Prva številka našega glasila »JELOVSKI INFORMATOR« je izšla pred nekaj leti. To glasilo naj bi posredovalo vsa dogajanja v kolektivu, pa tudi izven njega. Namen glasila je bil, seznanjati člane kolektiva s problematiko podjetja, obenem pa usposobiti naše samoupravljalce za vse važne odločitve v podjetju.

Zaradi kadrovske spremembe in objektivnih težav (zunanjih sodelavci), sta začela slabeti tako vsebina kot obseg našega glasila, saj je zadnja številka dočkala svoje rojstvo le z velikimi težavami.

Danes smo takorekoč spet na začetku in se z optimizmom lotevamo našega novega glasila. Novorojenec srečno pot!

Novo glasilo naj bi se po sklepu Uredniškega odbora imenovalo »JELOVICA«. Izhajalo bo v spremenjeni obliki — kot časopis. Vsebinsko naj bi obravnavalo gospodarsko, kulturno in samoupravno problematiko. »JELOVICA« naj bi v prihodnje vsebovala tudi stalne rubrike iz življenja članov kolektiva (kadrovske zadeve, jubileji, pohvale, osmrtnice itd.), kar naj bi obogatilo naše glasilo.

Naše novo glasilo »JELOVICA« naj bi sprva izhajalo šestkrat na leto, redno vsaka dva meseca ob izplačilu osebnih dohodkov. Če nam bo uspelo razširiti dopisniško mrežo, bo glasilo izhajalo vsak mesec. Dosedanje majhno število dopisnikov oz. prispevkov, povzroča velike težave pri izidu vsake številke, pa tudi vsebinsko je glasilo zategadelj precej siromašno. V bodoče naj bi oživel dopisništvo tudi po naših obratih, to pa naj bi bila naloga IO naše sindikalne organizacije.

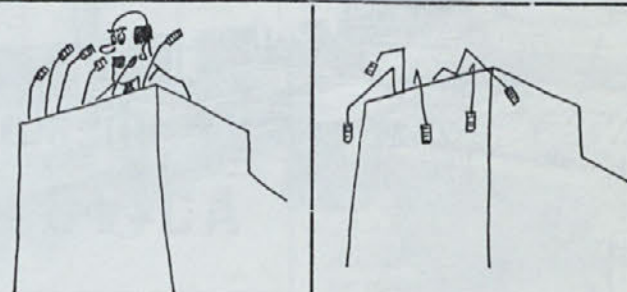
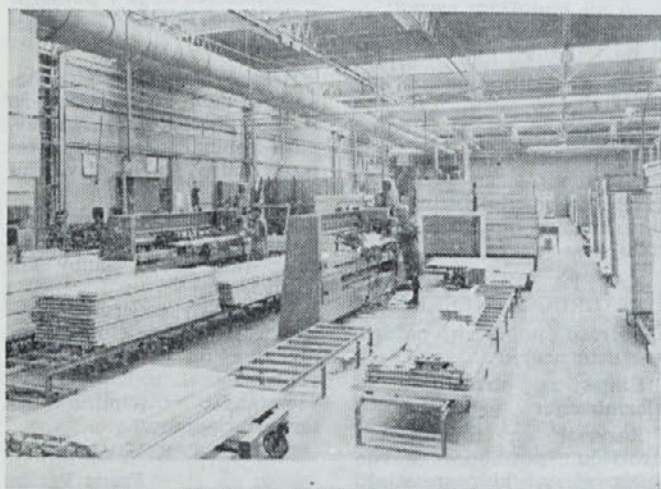
Ker naj bi novi časopis zajemal le širšo problematiko podjetja, je naš odbor sprejel sklep poživeti obveščanje z »INTERNIMI INFORMACIJAMI«, v katerih bomo obravnavali tekočo problematiko podjetja.

Vse prispevke bomo honorirali, kar naj bi bilo le delno priznanje za trud naših dopisnikov.

Dragi bralci, člani kolektiva! Prihodnje leto moramo poživeti naše obveščanje; kolektiv naj bo pravočasno seznanjen z vsemi dogajanja v podjetju, kar je pravica in dolžnost vsakega člana kolektiva. Pričakujemo vaše sodelovanje, saj le pravočasna in objektivna obveščena o dogajanjih v kolektivu in v naši družbi aktivira sodelovanje in pravilne odločitve naših samoupravljalcev.

Obilo plodnega sodelovanja in mnogo delovnih uspehov v letu 1972 želi

UREDNIŠKI ODBOR

Končno potrjen sporazum

Težko pričakovani samoupravni sporazum o osebnih dohodkih je bil končno sprejet v mesecu oktobru. Oblikovanje osebnih dohodkov je torej spet postala neposredna pravica kolektiva, ki pa bo moral pri tem upoštevati omejitve, navedene v sporazumu. Te omejitve so posebno stroge pri izplačilih osebnih izdatkov, ki bremenijo

Bistveni del sporazuma so merila za formiranje mase osebnih dohodkov. Ta masa bo odvisna od kvalificiranosti delovnih mest (kvalifikacijska struktura delovnih mest), od kalkulativnih postavk za posamezne kategorije delovnih mest in pa od faktorja stimulacije. Na osnovi teh treh meril bomo izračunali letni znesek osebnih dohodkov, ki pa ga ne bo mogoče preseči. Ta okvirni znesek OD bomo delili po osnovah in merilih našega pravilnika o delitvi OD.

Pravilnika o delitvi osebnih dohodkov podjetje še nima, ker je predhodno potrebno napraviti novo sistematizacijo delovnih mest in s tem organizacijo, določiti

Samoupravni dogovor

stroške, kot na primer dnevnice, kilometrine, nočno delo, delo v podaljšanem času in drugo.

Sporazum za lesno panogo je pripravila posebna komisija, sestavljena v okviru poslovnega združenja LES. Podpisnik je dvainpetdeset — torej celotna lesna industrija v Sloveniji. Vskladiti različne interese samih podpisnic kot tudi širše družbeno-politične skupnosti ter upoštevati različne pogoje dela, je bila izredno težavna naloga, ki pa jo je komisija — lahko rečemo — uspešno opravila. Samoupravni sporazum je moral skozi dva filtra. Najprej ga je proučila komisija pri republiških sindikatih, nato pa ga je verificirala posebna, za to določena komisija in ga vpisala v poseben register.

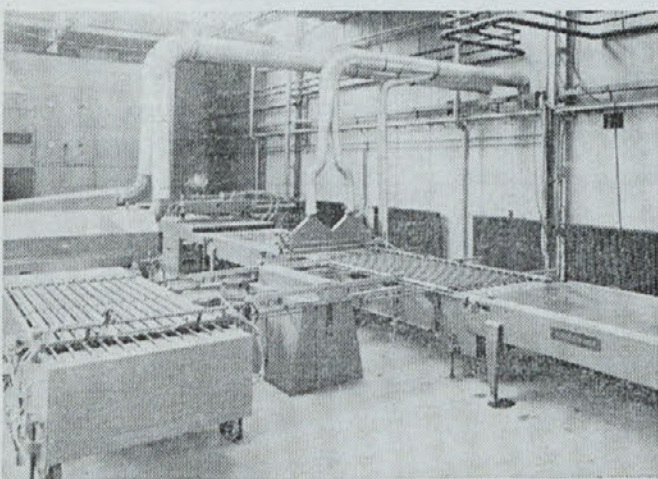

V novem letu bomo rešili problem ogrevanja v vseh obratih

tehnične normative ter ugotoviti obseg poslovanja za prihodnje leto. Novi pravilnik bo vsekakor moral zagotoviti tudi zvišanje osebnih dohodkov, sredstva za to zvišanje pa bomo morali poprej še ustvariti.

Franc Šifkovič

JELOVICA — Glasilo delovnega kolektiva Jelovica, lesna industrija Skofja Loka — Ureja odbor delavskega sveta za informacije in tisk: Stane Bernik, Mirko Bondi, Franc Jenko, Jurij Zebre, Franc Pavlin — Odgovorni urednik: Franc Pavlin — Tiska CP Gorenjski tisk, Kranj v 1100 izvodih

Vaja je uspela

Pri vaji enot civilne zaščite, gasilskih enot in enot teritorialne obrambe v občini Skofja Loka, oziroma v industrijski coni Trata, dne 16. oktobra 1971 je sodelovalo tudi naše podjetje, ki je bilo organizacijsko sicer pripravljeno, vendar brez praktičnih izkušenj.

Zato je vaja povzročila štabu in komandirjem enot prenekatero skrb, čeprav so imeli ustrezna navodila.

ALARM...

Točno ob 7. uri je bilo z loškega gradu slišati zavijajoči zvok sirene: »nevarnost neposrednega zračnega napada«. Nekaj trenutkov zatem se je že oglasila sirena našega podjetja, in že je vratar začel izvrševati svoje naloge...

— Gasilcu, katerega dolžnost je bila, da raznosi ovojnice naslovljencem, ki stanujejo v neposredni bližini podjetja, je izročil pripravljene pozive za glavne kurirje.

JE DELA PROST DAN... KAJ ŠE?... že suče številčnico, da obvesti glavnega direktorja in vodjo splošnega oddelka o neposredni nevarnosti zračnega napada.

ZE PRIHAJAJO...

Od znaka za »alarm« še ni preteklo deset minut in že so se javili prvi člani enot, med njimi tudi člani štaba. Tudi glavni kurirji in komandirji enot so se izkazali... pogled na uro: točno 7.20. Čudovito... in zadovoljen nasmeš vodje štaba, starega borca NOB in rezervnega oficirja JLA, Miloša Zakotnika. Toda samo trenutek, in že je pojasnjeval naloge glavnim kurirjem, jim izročal ovojnice s pozivi za člane enot CZ, seznanjal člane štaba s situacijo odn. nalogami ter jim izročil ustrezna navodila za izvedbo vaje.

TRENUTEK ODMORA... prva naloga je opravljena več kot zadovoljivo. Kaj na druga, tretja...? — Bojazen odveč!

V pisarni štaba CZ se pojavijo štabni kurirji... raport... poešed na uro. točno 8.00 tovariš vodja, komandir enote... sporoča: na zbornem mestu je... tovarišice in tovarišev, in sicer so se javili na znak sirene..., na poziv...

Se kratko navodilo kurirjem za komandirje »Vsi v improvizirano zaklonišče« in zborna mesta so prazna. Nevarnost zračnega napada še traja.

TRENTUTKI NAPETOSTI... V zaklonišču se odkrije vsa iznajdljivost komandirjev, ki izkoristijo čas in seznanijo člane svojih enot z nekaterimi nalogami.

Povzemimo samo nekatere: **OB PREHODU V VOJNO STANJE...**

Ekipa za obveščanje in alarmiranje:

Razvrsti na tovarniškem dvorišču potrebno število

opazovalcev, ki spremljajo dogajanja v podjetju in okrog njega ter o ugotovitvah obveščajo štab CZ.

Gasilsko-tehnični oddelek:

- Če izbruhne požar, poskrbi za njegovo lokalizacijo;
- rešuje zasute iz porušeni hal;
- odstranjuje ruševine;
- popravlja električne, vodovodne in druge napeljave;
- išče neeksplozivne bombe ter ji uniči.

Oddelek prve pomoči:

- Nudi prvo laično pomoč ranjencem;
- evakuira ranjence na postajo prve pomoči, kjer jih sprejme v oskrbo strokovno medicinsko osebje;
- po končanem letalskem napadu pokoplje žrtve in

Miloš Zakotnik, vodja štaba CZ

ukrene vse, kar je potrebno proti širjenju epidemij in infekcij.

Oddelek za dekontaminacijo:

- Ugotavlja prisotnost in vrsto bojnih strupov ter zastrupljenost območja;
- ugotavlja prisotnost in intenzivnost radioaktivnega žarčenja ter meje kontaminiranega območja;
- razstruplja ljudi, premo, objekte in zemljišča, ki so kontaminirani z bojnimi strupi, radioaktivnim prahom ali biološkim agens;
- izvaja dozimetersko kontrolo.

Enota teritorialne obrambe:

- Zavaruje važne objekte;
- preprečuje nepoklicanim osebam vstop na prizorišče reševalne akcije in reševalnim ekipam omogoča nemoteno delo.

KAJ PA OB NARAVNIH IN DRUGIH NESREČAH?

Potresu, poplavam, požaru, snežnem neurju...

Ekipa za obveščanje in alarmiranje:

Razvrsti na tovarniškem dvorišču potrebno število opazovalcev, ki spremljajo

dogajanja v podjetju in okrog njega ter o ugotovitvah obveščajo štab CZ.

Gasilsko-tehnični oddelek:

- a) V primeru potresa:
  - organizira reševanje ljudi;
  - reševanje premoženja;
  - popravila vseh vrst instalacij;
  - čiščenje zasutih komunikacij.

- b) V primeru polave:
  - skupaj z drugimi člani delovne organizacije takoj prične reševati imovino in ljudi.

- c) V primeru požara:
  - organizira gašenje požara;
  - reševanje ljudi in imovine.

- d) V primeru snežnega neurja:
  - organizira odstranjevanje snega z najbolj kritičnih mest,
  - s komunikacij in
  - s streh.

Oddelek prve pomoči:

- Organizira prvo pomoč poškodovanim;
- poskrbi za prevoz ranjencev v zdravstvene ustanove.

Zivahno razpravo prekine enominutni enakomerni zvok sirene »prenehanje nevarnosti«. In že sledi sporočilo opazovalcev: halo A in halo B so zadele zažigalne in rušilne bombe. Pod ruševinami je zasutih nekaj delavcev, požar se hitro širi na sosednje objekte.

KAJ ZDAJ?

Ekipa so pripravljene na svojih mestih; gasilska enota podjetja je že v napadu. Na pomoč ji priskočijo tudi zunanje gasilne enote, požar je kmalu lokaliziran, res so spretni ti gasilci, pozna se jim, da so dobro pripravljene.

Gasilsko-tehnični oddelek že rešuje zasute delavce in odstranjuje ruševine. Dva delavca sta teže ranjena, eden laže.

Prihitele so tudi ekipe prve pomoči. Spretno roke bolničark opravijo svoje in že je prvi ranjenec v avtomobilu prve pomoči, Rafko pritisne na plin in že je na postaji prve pomoči, ki je v podjetju Instalacije Trata.

KONEC VAJE

Kratko navodilo vodje štaba kurirjem, in enote so že zbrane. Raport komandirjev, nato komanda: mirno! in raport vodje štaba glavnemu direktorju.

Tovariš direktor, vaja je končana, naloga opravljena, sodelovalo je... članov kolektiva.

Se pozdrav generalnega direktorja vsem sodelujočim in omemba, da je vaja odkrila veliko zavest sodelujočih in vsestransko discipliniranost ter pripravljenost.

SE VEČ TAKIH VAJ!

Franc Pavlin

Nove cene montažnih hiš

Poslovni odbor podjetja je na svoji 17. redni seji sprejel sklep o podražitvi montažnih hiš.

Odbor je potrdil novi cenik za montažne hiše, ki se uporablja od 12. oktobra 1971 dalje. Poleg tega pa je določil kategorije kupcev, katerim se zvišajo pogodbene cene za 25%. Nove cene so v primerjavi s starimi višje za ca. 60%, odvisno od posameznih tipov hiš.

Precej visoka podražitev je v resnici rezultat več faktorjev:

— Prejšnji cenik je veljal sorazmerno dolgo — približno dve leti. Menjal pa se ni predvsem zato, ker hiša ni izrazito potrošni artikel, ki bi ga kupec na tržišču takrat, ko bi ga potreboval — poiskal in tudi kupil. Nabava in postavitve hiše je zelo dolgotrajen proces in traja približno dve leti. Kupec si mora pridobiti lokacijsko in gradbeno dokumentacijo, urediti kreditne in plačilne aranžmaje z bankami in z Jelovico, skleniti z Jelovico pogodbo o dobavi in montaži določenega tipa hiše skupaj z izbrano opremo, predtem pa mora pripraviti še temeljno ploščo oziroma dograditi klet. Celoten cikel teh priprav je, kot sem že prej omenil, precej dolgotrajen. Kupcu, ki navadno razpolaga z omejenimi sredstvi, je med gradnjo težko menjati ceno.

— Drugi faktor, ki je bistveno vplival na podražitev montažnih hiš, je podražitev uvoženih materialov. Z devalvacijo dinarja so se vsi uvo-

ženi materiali podražili za skoraj 40%. Znano pa je, da uporabljamo večinoma uvožene materiale, to so les, izolacija — polyuretan, barva, okovje za okna, tapete itd.

— Uvoženi artikli so se podražili tudi zaradi restriktivskih uvoznih ukrepov — to je večjih dajatev na uvoz in podobno.

— Cene materialov so se v letu 1970 in v prvi polovici leta 1971 močno dvignile tudi na domačem tržišču.

— Režijski stroški podjetja so se povečali zaradi splošne podražitve uslug (elektrika, voda, kurjava, transport, itd).

Omenjeni faktorji so odločilno vplivali na spremembo prodajnih cen montažnih hiš. Izračun novih cen je trajal nekaj mesecev in predstavlja zelo obsežno delo v 4 zajetnih fasciklih kalkulacij. Novi cenik zajema 30 tipov montažnih stanovanjskih hiš.

Ker je bilo že ob koncu leta 1970 razvidno, da bo menjava cen nujna, je prodajni oddelek o tem seznanjal tudi kupce, oziroma sestavljal po-

godbe z določilom o možni podražitvi.

Poslovni odbor podjetja je ob potrditvi novega cenika določil tudi kategorije kupcev, katerim se podražitev zaračuna samo delno — to je za 25%. To so večinoma kupci, ki so do tedaj že sklenili pogodbe in so vedeli za podražitev, ki pa nikakor ne bi zmogli tako velike razlike v ceni.

Poslovni odbor je zadalžil komisijo v sestavi Zdravko Ogris, dipl. ing., Stane Knific in Albinca Berce, da na osnovi določenih kriterijev sestavi spisek z delno podražitvijo prizadetih kupcev. Ko-

misija je naloženo nalogo opravila in ugotovila, da je ob delni podražitvi pogodbenih cen prizadetih 87 kupcev. Del teh kupcev bo prejel hiše še v letu 1971, drugi del pa leta 1972.

Prvotna bojazen, da bo prodaja hiš zaradi podražitve upadla, se umika optimizmu, saj smo po novih cenah prodali doslej že 16 hiš.

Zdravko Ogris

Zakaj cepljenje proti gripi?

Ko se bo letošnja nenavadno suha in sončna jesen prelevila v hladno in vlažno obdobje, bo po napovedih strokovnjakov epidemiologov tudi letos na vrata naših domov, šol, kolektivov in ambulant potrkala **gripa**.

To je nalezljiva virusna bolezen, ki se zelo naglo razvije, spremlja pa jo visoka vročina, mrzlica, bolečine v grlu in sklepih. Bolezen traja 4–7 dni, če ni komplikacij. Pri otrocih je najpogostejša komplikacija vnetje srednjega ušesa, pri odraslih — stariših oseb pa se predvsem bojimo pljučnice.

Vzročnega zdravila za gripo še nimamo. Bolnik mora v posteljo že ob prvih znakih bolezni. Bolezen moramo preležati. Samemu sebi in okoličnim »junaki«, ki se hvalijo, da so »hripo preboleli stoje«. Zdravniki jih po nekaj tednih neredko srečujemo s pljučnico, vnetjem reberne mreže ali celo s specifičnim zasenčenjem pljuč. Koristne so večje doze vitamina C in aspirin. Druga zdravila predpiše in izbere le zdravnik. Zelo nevarno je jemanje zdravil na lastno pest. Posebej nevarno je uživanje alkohola. Ta lahko zabriše znake gripe ali njenih komplikacij ter zmanjša naravne obrambne moči organizma. Če temperatura kljub ležanju tretji dan ne pade, je nujno potreben posvet z zdravnikom. Otroci, stari ljudje, kronični bolniki in osebe, ki so prestale kakršno koli operacijo med epidemijo gripe obvezno potrebujejo zdravniški posvet in zdravlila.

Gripa je še posebej nevarna, saj nastopa v obliki velikih epidemij, ko v enem in istem mestu zbolijo sočasno tisoče in tisoče ljudi. Posledica je velika zdravstvena, družbena in ekonomska škoda.

Zadnja leta se proti epidemijam gripe uspešno borimo s **cepljenjem**. Osemletne izkušnje in rezultati v SR Sloveniji kažejo, da cepljenje zagotavlja individualno in kolektivno zaščito pred gripo ter ima poleg preventivno-zdravstvenega pomena tudi velik gospodarski pomen, saj se v primeru epidemije zelo zmanjša število obolelih, s tem pa tudi izguba delovnih dni. Cepljenje organizirajo splošne in obratne ambulate v dogovoru z delovnimi or-

ganizacijami. Tudi v našem podjetju cepimo že več let z dobrim zdravstvenim in gospodarskim uspehom. Čim večja je udeležba pri cepljenju, tem boljši so rezultati cepljenja, ker je kolektivna zaščita odvisna od precejnosti kolektiva. Zato je prav, če poleg aktivnih zavarovancev cepimo čim več ostalega prebivalstva.

Po priporočilu svetovne zdravstvene organizacije je potrebno zaščititi predvsem stare ljudi, bolnike s prirojenimi in pridobljenimi srčnimi hibami, osebe s poapnenjem žil, zvišanim krvnim pritiskom in z oslabelostjo srčne mišice, bolnike z naduho, kroničnim bronhitisom in tuberkulozo ter bolnike s sladkorno boleznijo.

Epidemije gripe so znane že zelo dolgo, vendar pa jih ne povzroča zmeraj ista vrsta virusa. Epidemiologi in proizvajalci cepiva spremljajo vrste virusov in potek epidemij. Tako nam omogočajo pravočasno cepljenje z ustrezno vrsto cepiva. Glede na sedanji položaj v svetu, lahko pričakujemo epidemijo gripe v naših krajih ob koncu leta, predvsem z virusom A, Hong Kong. Temu primerno je pripravljeno tudi cepivo.

Poznamo več vrst cepiva proti gripi. Vsi že dobro vedo, da imamo zadnja leta poleg »živega cepiva« tudi »mrtvo cepivo« proti gripi. Zadnje čase trdijo strokovnjaki, da ni posebnih razlik med obeh vrstama cepiva, če cepimo z njima odrasle in zdrave ljudi. Otroci in mladina imajo svoje cepivo in svoj turnus cepljenja, medtem ko starejše ljudi, kronične srčne in pljučne bolnike, sladkorno bolne in podobne, cepimo samo z mrtvim cepivom. Cepivo, ki ga imamo na zalogi za letošnje cepljenje, je pripravljeno v skladu z mednarodnimi standardi, je uspešno in ne povzroča reakcij in nevarnosti pri cepljenju.

Po naših zakonitih predpisih cepljenje proti gripi ni obvezno, vendar ga zelo priporočamo.

Dr. Mario Kocijančič

Kaj ta čas investiramo?

Zaradi pomanjkanja proizvodnih kapacitet, sprememb v proizvodnem programu, razširitve trgovske mreže itd., smo letos realizirali naslednje investicije:

1. proizvodno halo v Gorenji vasi,
2. rekonstrukcijo zabojarne v Preddvoru (zaradi uvedbe proizvodnje podbojev),
3. poslovalnico v Nišu.

Po sprejetju sklepa, da prenehamo s proizvodnjo hladilnega pohištva v obratu v Gorenji vasi, smo septembra pričeli z izgradnjo nove hale. Gradbena dela bodo predvidoma končana do konca leta, tako da bodo v zimskih mesecih nemoteno potekala instalacijska dela.

Dobava podbojev je vedno slabša, zaostanki kooperantov pa vedno večji. Za rekon-

strukcijo delavnice v obratu Preddvor smo se odločili zato, ker ima obrat žago, sušilnico lesa in potrebno delovno silo. Nova je tudi strojna oprema, urejeno je ogrevanje itd. Dela so se zavlekla, ker dobavitelji opreme (kompresor — Trudbenik, termogen — Ventilator Zagreb) niso poslali v pogodbenih rokih. Kljub vsemu pa upamo, da bo nova proizvodnja stekla v mesecu decembru in bomo tako rešili problem dobave podbojev.

Obenem z naraščajočo proizvodnjo stavbnega pohištva je nujno tudi širjenje lastne trgovske mreže v Jugoslaviji. Zato smo začeli z izgradnjo poslovalnice v Nišu. To pa pomeni prvi korak pri prodaji naših izdelkov v Srbiji. Predvidevamo, da bo grad-

nja končana do konca leta in da bo poslovalnica začela normalno poslovati 1. januarja 1972.

V gospodarski plan za leto 1971 je bila vključena tudi gradnja nove hale v Sovodnji. Ker je bil za izdelavo celotne dokumentacije na voljo le kratek rok, bomo z izgradnjo pričeli v letu 1972.

Miloš Martinovič

Sodelujte v glasilu
JELOVICA

»Koliko časa bom še čakal na amnestijo?«

Naš izvoz v ZR Nemčijo

UVOZ ZAHTEVA IZVOZ

Vsako nacionalno državno gospodarstvo je prisiljeno uvažati vse tiste dobrine, ki jih potrebuje in jih nima v zadovoljivih količinah ali pa jih ne more proizvajati, in sočasno izvažati vse tiste dobrine, ki jih samo ne more v celoti potrošiti. Z izvozom in uvozom ali kot pravimo z mednarodno trgovino, nacionalna gospodarstva med seboj sodelujejo, to sodelovanje omogoča mednarodno delitev dela, mednarodna delitev dela pa pospešuje razvoj celotnega svetovnega gospodarstva. Vendar pa mednarodna trgovina posamezno nacionalno gospodarstvo oplaja in pospešuje njegov razvoj le toliko časa, dokler sta njegov uvoz in izvoz uravnovešena, to se pravi toliko časa, dokler uvažata le toliko dobrin, kolikor jih zmore tudi izvoziti; če pa nacionalno gospodarstvo uvažata več dobrin kot pa jih lahko izvozi, nastopi kriza, v kateri ne more pravočasno poravnati svojih plačilnih obveznosti, nepravočasno poravnavanje plačilnih ob-

Lovska sezona še ni končana!

Za jugoslovansko gospodarstvo je v zadnjem desetletju značilno, da uvažata več kot izvažata in da razkorak med uvozom in izvozom iz leta v leto narašča, namesto da bi se zmanjševal ali vsaj stagniral. Zunanjetrgovinski deficit jugoslovansko gospodarstvo za sedaj pokriva večinoma z deviznim prilivom mednarodnih storitev (transport, zavarovanje in podobno), turizma, dohodkov zdomcev in z mednarodnimi posojili; če pa se bo razkorak med uvozom in izvozom še nadalje tako vrtoglavo večal, da deficita sčasoma kratko malo ne bomo sposobni pokrivati, kajti deviznega priliva mednarodnih posojil, dohodka zdomcev, turizma in mednarodnih storitev ne moremo povečevati v nedogled. Mednarodne dolgove bo potrebno prirediti odplačevati,

ne pa samo najemati. Zdomci se vračajo in se želijo zaposliti v domačem okolju.

Turizem je odvisen od zgrajenih turističnih kapacitet (letovišča, zdravilišča, športni centri) in komunikacijskega omrežja (ceste, železnice, letalske proge) ter bo povečeval devizni priliv le z dodatnimi investicijskimi vlaganji. Devizni priliv mednarodnih storitev pa je s stališča pokrivanja celotnega zunanjetrgovinskega primanjkljaja nepomemben.

Jugoslovanska zunanja trgovina je torej v krizi; to krizo pa bo možno razrešiti le s temeljitim zaviranjem uvoza in s pospešeno rastjo izvoza. Država ali milejše družbena regulativa je z namenom zavirati uvoz in stimulirati izvoz že izdala in uveljavila nekaj ukrepov (devalvacija dinarja, dodatne uvozne takse in dodatne izvozne premije), še več pa jih na tem področju pripravljajo.

Kako pa je z uvozom in izvozom v našem podjetju? Na žalost ugotavljamo, da uvoz repromateriala daleč presega

dustrija in še posebno lesna, ustvarjala pozitivni devizni efekt.

Ob ugotovitvi, da uvažamo več kot pa izvažamo, se moramo vprašati, zakaj je naš uvoz tako velik ali pa zakaj je naš izvoz tako majhen, in kako zmanjšati uvoz ali kako povečati izvoz.

dustrije so izdelki lesnih tvoriv kot so vezane, lesnitne in panelne plošče na jugoslovanskem tržišču deficitarni; z izgradnjo novih in rekonstrukcijo obstoječih proizvodnih kapacitet pa bo v bližnji prihodnosti teh proizvodov vejetno dovolj tudi na domačem tržišču.

Vsem članom delovne skupnosti in njihovim svojcem
srečno in uspešno
novo leto 1972

Uvažamo žagan les, lesna tvoriva (vezane, lesnitne in panel plošče), površinske premaze (barve, lake) in gradbeno okovje. Na enostavno vprašanje, ali lahko ta uvoz kratkoma zamenjamo z nabavami na domačem tržišču,

Osnovna kemična industrija je v Jugoslaviji zelo slabo razvita, zato lahko upravičeno pričakujemo, da bomo kar zadeva barve in lake, zmeraj vezani na uvoz ali pa na proizvode, ki jih bodo naši domači dobavitelji proizvajali iz uvoženih surovin. Domača industrija gradbenega okovja ima manufakturni značaj in njeni proizvodi so zato dragi in zastareli; sodobno stavbno pohištvo pa zahteva sodobno funkcionalno okovje. Vsaka substitucija uvoznega okovja z domačim pa pomeni nazadovanje v kvaliteti stavbnega pohištva. Skratka, ves naš uvoz ni nikakršen nepotreben luksuz ali modna muhavost, pač pa življenjska potreba našega proizvodnega programa.

Po tem bežnem premišljanju o našem jugoslovanskem in tudi našem podjetniškem uvozu in izvozu se mi sama od sebe vsiljuje prirodna resnica: UVOZ ZAHTEVA IZVOZ.

Janez Hude, dipl. oec.
Nadaljevanje sledi

S 1. strani ZAKAJ REVIZIJA NORMATIVOV

normativov nikakor ne pomeni zmanjševanje osebnih dohodkov.

S popravki delovnih časov, s ponovnim vrednotenjem delovnih mest in kasneje s stimulativnim kolektivnim nagrajevanjem, s katerim naj bi zbudili zanimanje posameznika kot posamezne interesne skupine, naj bi dosegli predvsem večjo intenzivnost dela, ekonomičnost in rentabilnost poslovanja, kar ne bo le v korist posamezniku, marveč celotnemu kolektivu.

Franc Zihertl

Leto	Uvoz v \$	Izvoz v \$	Devizni efekt v \$
1967 (12 mesecev)	116.897	340.529	+ 223.632
1968 (12 mesecev)	323.008	445.559	+ 122.551
1969 (12 mesecev)	568.630	353.308	- 214.322
1970 (12 mesecev)	912.084	625.584	- 286.500
1971 (9 mesecev)	1.316.228	782.865	- 533.363

izvoz proizvodov in da se negativni devizni efekt iz leta v leto povečuje.

Ti podatki jasno pričajo, da je tudi naše podjetje med tistimi jugoslovanskimi podjetji, ki ustvarjajo zunanjetrgovinski primanjkljaj in s tem krizo v zunanjetrgovinskem prometu države. Popolna anomalija je pričakovanje, da bi lahka predelovalna in-

je odgovor tudi enostaven: ne, ali vsaj ne takoj. Zakaj? Žagan les je sicer suficitaren jugoslovanski proizvod, vendar ga je izredno lahko prodati na tujih tržiščih in zato ga jugoslovanski proizvajalci v skrbi za čimvečji izvoz raje prodajajo na tujih kot pa na domačem tržišču. Zaradi hitrega vzpona pohištvene in-

